نقش ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان بر سبک یادگیری آنان در دانشگاه علوم پزشکی بندرعباس

کلثوم نامی [۱]، **حسن قلاوندی** [۲]، **علیرضا حسین‌پور** [۳]

[۱] دانشجوی دکتری، مدیریت آموزشی، [۲] دانشیار، گروه علوم تربیتی، [۳] استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

مجله راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی دور اول شماره دوم پاییز و زمستان ۹۳ صفحات ۶۸-۵۹.

چکیده

مقدمه و هدف: سبک یادگیری، شاخص عملکرد هر فرد در پردازش و دریافت اطلاعات برای یادگیری است. ویژگی شخصیتی از جمله عوامل مؤثر بر سبک یادگیری است و آگاهی از ویژگی‌های شخصیتی، برای مقابله مؤثر با مشکلات زندگی مفید و سودمند است. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان با سبک یادگیری آنان، که در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی بندرعباس انجام شده است.

روش‌ها: روش پژوهش توصیفی - تحلیلی از نوع همبستگی است و جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی بندرعباس بوده است که با استناد به جدول مورگان ۳۰۰ نفر به عنوان حجم نمونه آماری در نظر گرفته شد. برای گردآوری داده‌های پژوهش، از دو پرسشنامه استاندارد پنج عاملی شخصیت (NEO.FFI) و پرسشنامه سبک یادگیری کلب استفاده شده است که پایایی و روایی ابزار در حد مطلوب گزارش شد.

یافته‌ها: نتایج به دست آمده از تحلیل مانوا و تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی (برونگرایی، اشتیاق به تجارب تازه و توافق پذیری) با سبک یادگیری دانشجویان رابطه معنادار وجود دارد اما در دو مؤلفه روان رنجوری و وظیفه‌شناسی رابطه معناداری وجود ندارد. علاوه بر این، بعد برونگرایی با سبک یادگیری همگرا رابطه منفی و معنی‌دار (Pvalue=۰/۰۰۰ ، β= -۰/۴۸) و بعد اشتیاق به تجارب تازه رابطه مثبت و معنی‌دار (Pvalue =۰/۰۱ ، β= -۰/۲۹) با سبک یادگیری همگرا و همچنین رابطه مثبت و معناداری (Pvalue =۰/۰۰۱ ، β= ۰/۳۷) با سبک یادگیری واگرا و بعد توافق پذیری رابطه منفی و معناداری (Pvalue =۰/۰۲ ، β= -۰/۲۷) با سبک یادگیری واگرا دارد.

نتیجه‌گیری: نتایج به دست آمده از تحلیل مانوا و تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی (برونگرایی، اشتیاق به تجارب تازه و توافق پذیری) با سبک یادگیری دانشجویان رابطه معنادار وجود دارد.

کلیدواژه‌ها: روان رنجوری، برونگرایی، گشودگی نسبت به تجربه، وظیفه‌شناسی، توافق پذیری، سبک یادگیری کلب.

نویسنده مسئول:
کلثوم نامی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه ارومیه
ارومیه-ایران
پست الکترونیکی:
Knami88@gmail.com

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۹۲/۱۰/۱۶ اصلاح نهایی: ۹۳/۲/۲ پذیرش مقاله: ۹۳/۲/۵

ارجاع: نامی کلثوم، قلاوندی حسن، حسین‌پور علیرضا. نقش ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان بر سبک یادگیری آنان در دانشگاه علوم پزشکی بندرعباس. راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی. ۱۳۹۳؛ ۱(۲): ۶۸-۵۹.

مقدمه:

به عقیده کلب، سبک یادگیری راه‌های منحصر به فردی است که هر فردی با آن به جمع‌آوری، سازمان‌دهی و انتقال اطلاعات می‌پردازد، راه‌های باثباتی که یادگیرندگان به محرکهای محیطی پاسخ می‌دهند. بنابراین سبک یادگیری، شاخص عملکرد هر فرد در پردازش و دریافت اطلاعات به شیوه خاصی است که به ویژه در حیطه یادگیری نمود دارد. طبق نظریه یادگیری کلب، سبک یادگیری یک فرآیند چهار مرحله‌ای و شامل تجربه عینی، مشاهده تأملی، مفهوم‌سازی انتزاعی و آزمایش گری فعال است که در ترکیب باهم چهار سبک یادگیری واگرا، همگرا، جذب‌کننده و انطباق یابنده را تشکیل می‌دهند (۱). از جمله عوامل مؤثر بر سبک یادگیری که در بسیاری از تحقیقات بر آن تأکید شده است،

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-11-13]

ویژگی‌های شخصیتی افراد است. آگاهی از ویژگی‌های شخصیتی، برای مقابله مؤثر با مشکلات زندگی مفید و سودمند است. ویژگی‌های شخصیتی یک فرد بر ارزش‌ها، نگرش‌ها، احساسات و رفتارهای فرد تأثیرگذار هست (۲). محققان بسیاری در زمینه رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های یادگیری بررسی‌هایی به عمل آورده‌اند، از جمله (۳) نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های یادگیری رابطه معنادار وجود دارد Messick (۱۹۹٦) بیان کرد که سبک‌های یادگیری سازه‌ای است که می‌تواند به عنوان پل ارتباطی بین شناخت و شخصیت در تعلیم و تربیت باشد (٤).

Mccrae (٥) ، پنج عامل شخصیت معروف به " پنج عامل بزرگ" را شناسایی و معرفی کردند این عوامل شامل:

روان رنجوری (N)

برون‌گرایی (E)

گشودگی یا انعطاف‌پذیری باتجربه (o)

توافق‌پذیری (A)

وظیفه‌شناسی یا باوجدان بودن (C)

روان رنجوری: یکی از صفات اصلی شخصیت است. ویژگی‌های روان رنجوری عبارت است: از اضطراب، خصومت و خشم، افسردگی، خودآگاهی، زود انگیختگی و آسیب‌پذیری. بنا به نظر Zhang (۳) افراد روان رنجور، از نظر هیجانی ناپایدارند و اغلب از نگرانی، اضطراب و دردهای بدنی شکایت می‌کنند، این ویژگی باعث می‌شود که افراد خیلی سریع به فشار، واکنش نشان دهند و پس از رفع خطر نیز در مقایسه با افراد پایدار، واکنش آن‌ها به فشار روانی کاستی می‌گیرد(٥).

برون‌گرایی: یکی از صفات اصلی شخصیت است. فرد برونگرا دارای رفتار گرم و دوستانه، مردم‌دوست، جسور، فعال، دارای هیجان‌های مثبت، توانایی اجتماعی، سخنوری، اعتماد به نفس و بلندپروازی است، افراد برونگرا بیشتر دارای دیدگاه عینی و خارجی بوده و دارای فعالیت عملی عالی‌تری هستند (٦).

انعطاف‌پذیری نسبت به تجربه: انعطاف‌پذیری با ویژگی‌های مانند باز بودن نسبت به تجربه، غنای تخیل، کنجکاوی نسبت به جهان درونی و بیرونی خود، آزاداندیشی و عدم سنت‌گرایی ارتباط دارد (۷).

افراد با این ویژگی دارای قدرت تخیل، علاقه به جلوه‌های هنری، کنجکاو به ایده‌های دیگران و اقدام گرا هستند (۸).

توافق: انسان‌های توافق‌پذیر، محتاط، دوستانه، بخشنده، کمک‌کننده و خواهان مصالحه با دیگران هستند، این انسان‌ها یک نگرش خوش بینانه به طبیعت انسان‌ها داشته و معتقدند انسان‌ها اساساً درستکار، نجیب و قابل‌اعتماد هستند(۹،۱۰).

با وجدان بودن یا مسئولیت‌پذیری: این بعد بر اراده و قابلیت اطمینان تأکید می‌کند و شامل ویژگی‌هایی مثل دقیق بودن، مسئولیت‌پذیری و برنامه‌ریزی، سخت‌کوشی و جهت‌گیری به سوی پیشرفت و پشتکار است. این ویژگی‌ها به افراد کمک می‌کند که چالش‌های زندگی را قابل‌کنترل و فرصتی برای یادگیری بداند و به جای گریز و اجتناب از مسائل و مشکلات به مقابله هدفمند آن‌ها بپردازند(۱۱).

هر چهار سبک یادگیری همبستگی منفی داشت و برونگرایی با مطالعات متعدد رابطه این دو متغیر را مورد بررسی قرار داده‌اند. Zhang در زمینه ارتباط بین ویژگی شخصیتی و سبک‌های یادگیری به این نتیجه رسیده‌اند که هر یک از عناصر سبک‌های یادگیری حداقل با یکی از ویژگی‌های شخصیتی در ارتباط است. Leontidis و Halatsis و Burton و Nelson با یافتن همبستگی بین ویژگی شخصیتی و سبک‌های یادگیری آشکارا بیان نموده‌اند که سبک‌های یادگیری زیرمجموعه شخصیت هستند، آن‌ها در تحقیق خود به این نتیجه رسیده‌اند که بین سبک‌های یادگیری و ویژگی‌های شخصیتی رابطه وجود دارد (١٤-١٢). در مطالعات دیگری بیان شده است که صفت گشودگی به تجربه با راهبرد و انگیزه یادگیری عمیق، همبستگی مثبت و با راهبرد و انگیزه یادگیری سطحی، همبستگی منفی دارد (۱۵). نتیجه مطالعات دیگری بیان کرده است که رابطه معنی‌داری بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری همگرا و واگرا وجود دارد (١٦)

نصری و خورشید (۱۷) در نتیجه مطالعات خود نشان دادند که ویژگی شخصیتی برون‌گرایی با سبک یادگیری همگرا همبستگی منفی و ویژگی شخصیتی موافق بودن، با سبک یادگیری واگرا همبستگی منفی دارد .

نتیجه مطالعات نشان داده است که ویژگی‌های شخصیتی با وجدان بودن و موافق بودن با هر چهار سبک یادگیری همبستگی

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-11-13]

مثبت داشتند درحالی‌که صفت روان رنجوری با سبک یادگیری واگرا رابطه مثبتی دارند و با سبک یادگیری همگرا رابطه منفی دارند ولی روان رنجوری با سبک یادگیری واگرا رابطه منفی دارند و اشتیاق به تجارب تازه نیز با سبک یادگیری همگرا رابطه مثبت دارند (۲۳-۱۸)

با توجه به مسائل مطرح‌شده در پژوهش حاضر، تلاش شده است رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری دانشجویان بررسی شود.

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول: بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و کل ابعاد سبک یادگیری دانشجویان رابطه وجود دارد.

فرضیه دوم: بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری همگرا رابطه وجود دارد.

فرضیه سوم: بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری واگرا دانشجویان رابطه وجود دارد.

فرضیه سوم: بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری جذب‌کننده دانشجویان رابطه وجود دارد.

فرضیه سوم: بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری انطباق یابنده دانشجویان رابطه وجود دارد.

روش‌ها:

روش تحقیق توصیفی – تحلیلی از نوع همبستگی است. با توجه به این که در تحقیق حاضر، متغیر پیش‌بینی‌کننده، ویژگی‌های شخصیتی و متغیر ملاک، سبک یادگیری افراد است، بنابراین برای جمع‌آوری داده‌ها از روش تحقیق توصیفی – تحلیلی از نوع همبستگی استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانشجویان کارشناسی علوم پزشکی بندرعباس که ۱۳۵۸ نفر دانشجو بودند و با مراجعه به جدول نمونه‌گیری مورگان، ۳۰۰ نفر از دانشجویان به عنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب شدند. با مراجعه به خوابگاه‌های اسکان دانشجویی به صورت تصادفی پرسشنامه‌ها توزیع و داده‌ها گردآوری شدند.

ابزارهای سنجش: ابزارهای مورد استفاده در تحقیق حاضر، شامل آزمون ویژگی‌های شخصیتی نئو و آزمون سبک‌های یادگیری کلب است.

۱- پرسشنامه شخصیتی NEO.FFI

این پرسشنامه ابتدا تحت عنوان NEO با ۱۸۵ سؤال در سال ۱۹۸۵ توسط Mccrae و همکاران تهیه شده است. بعد از آن بر اساس همین پرسشنامه، فرم‌های ۲۴۰ و ۶۰ سوالی آن نیز به وسیله همین پژوهشگران ساخته شد. پرسشنامه NEO.FFI به زبان‌های مختلف ترجمه‌شده و روایی و سودمندی خود را در جامعه‌های مختلف نشان داده است. این پرسشنامه یکی از ابزارهایی است که بیش‌ترین استفاده را در اندازه‌گیری مدل پنج عامل ویژگی‌های شخصیتی دارد.

در این پژوهش از آزمون NEO.FFI که دارای شصت سؤال هست و پنج عامل روان رنجورخویی (N)، برون‌گرایی (E)، توافق (A) و وظیفه‌شناسی (C) را می‌سنجد، استفاده خواهد شد. هر کدام از این عامل‌ها دارای ۱۲ سؤال می‌باشند. آزمودنی جواب را در یک طیف ۵ درجه‌ای از نوع لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم، و کاملاً موافقم) انتخاب می‌کند. پایایی این ابزار در پژوهش‌های مختلف مورد ارزیابی قرارگرفته شده است که در جدول ۱ به اختصار بیان می‌شود.

۲- پرسشنامه سبک یادگیری:

این پرسشنامه شامل ۱۲ سؤال است که هر کدام دارای چهار گزینه: تجربه عینی، مشاهده تأملی، مفهوم‌سازی انتزاعی و آزمایشگری فعال هست. از این چهار قسمت در دوازده پرسشنامه چهار نمره به دست می‌آید که این چهار نمره نشانگر چهار مد یادگیری است، به طوری که اولین گزینه در هر سؤال، شیوه یادگیری تجربه عینی، دومین گزینه شیوه یادگیری مشاهده تأملی، سومین گزینه شیوه یادگیری مفهوم‌سازی انتزاعی و چهارمین گزینه شیوه یادگیری آزمایش گری فعال است. از تفریق دو به دوی این شیوه‌ها، یعنی تفریق مفهوم‌سازی انتزاعی از تجربه عینی و آزمایشگری فعال از مشاهده تأملی دو نمره به دست می‌آید. این دو نمره بر روی دو محور مختصات قرار می‌گیرد. یکی محور عمودی (تجربه عینی – مفهوم‌سازی انتزاعی) و دیگری محور افقی یعنی (مشاهده تأملی – آزمایشگری فعال) و بر این اساس، سبک یادگیری مشخص می‌گردد (۲۴).

کلب در سال ۱۹۸۵ ضریب پایایی پرسشنامه‌های خود را با استفاده از آلفای کرونباخ به این صورت گزارش داده است: آزمایشگری فعال ۰/۷۸، مفهوم‌سازی انتزاعی ۰/۸۳، مشاهده‌ی

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-11-13]

تأملی ۰/۷۳، تجربه عینی ۰/۸۲ و همچنین حسینی لرگانی اعتبار این آزمون را با آلفای کرونباخ به شرح زیر بیان کرده است:

آزمایشگری فعال ۰/۷۲، مفهوم‌سازی انتزاعی ۰/۷۶، مشاهده تأملی ۰/٦٤ و تجربه عینی ۰/٦٨ (۱۳) و در این تحقیق ضریب آلفای کرونباخ برای سبک‌های یادگیری چهارگانه کلب به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۹، ۰/۷٤، ۰/۷۸ محاسبه گردید.

یافته‌ها:

فرضیه اول: بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و کل ابعاد سبک یادگیری دانشجویان رابطه وجود دارد.

در جدول ۲، ضرایب F نشان داد که بین برون‌گرایی (P Value=/۰۰۰) با میزان اشتراک ۰/۵۵، اشتیاق به تجارب تازه (Pvalue =۰/۰۰۱) با میزان اشتراک ۰/۲٤، توافق پذیری (Pvalue =۰/۰۳) با میزان اشتراک ۰/۳۷ رابطه مثبت و معناداری با ابعاد سبک یادگیری دانشجویان دارد. اما روان‌رنجوری (Pvalue =۰/۱) با میزان اشتراک ۰/۰۳ و وظیفه‌شناسی (Pvalue =۰/۸) با میزان اشتراک ۰/۰۹ رابطه معناداری با ابعاد سبک یادگیری دانشجویان ندارد. به عبارتی می‌توان گفت فرضیه فوق در سه مؤلفه برون‌گرایی، اشتیاق به تجارب تازه و توافق مورد تأیید قرار می‌گیرد اما در دو مؤلفه روان‌رنجوری و وظیفه‌شناسی رابطه معناداری وجود ندارد.

جدول ۱-ضرایب آلفای کرونباخ پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی

پژوهشگر	مک کری و کاستا	امان الهی فرد
	آلفای کرونباخ	آلفای کرونباخ
روان نژندی	۰/۸٦	۰/۸۷
برون‌گرایی	۰/۸۰	۰/۸٤
پذیرش	۰/۷۵	۰/۷۹
توافق	۰/٦۹	۰/۸۰
وظیفه‌شناسی	۰/۷۹	۰/۸۲

فرضیه دوم: بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و یادگیری همگرا رابطه وجود دارد.

برای بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری دانشجویان از تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که مقدار آماره آزمون برای بررسی هر یک از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری همگرا دانشجویان برابر با ۲۹/۰٤ است که در سطح (P value۰/۰۰۰ =) معنی‌دار است. مقدار R2نشان می‌دهد که ۰/۲٦ از واریانس سبک یادگیری همگرا از طریق مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی تبیین می‌شود. علاوه بر این، نگاهی به ضرایب رگرسیون نشان می‌دهد که ابعاد برون‌گرایی (β=-/٤۸)، می‌تواند به طور منفی و معناداری و اشتیاق به تجارب تازه (β= /۲۹)، می‌تواند به طور مثبت و معنی‌داری سبک یادگیری همگرای دانشجویان را پیش‌بینی کند.

فرضیه سوم: بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری واگرا دانشجویان رابطه وجود دارد.

بر اساس نتایج جدول ٤، مقدار آماره آزمون برای بررسی هر یک از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری واگرا دانشجویان برابر با ۱۹/۰٤ است که در سطح (Pvalue =۰/۰۰۰) معنی‌دار است.

مقدار R^2نشان می‌دهد که ۰/۲٤ از واریانس سبک یادگیری واگرا از طریق مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی تبیین می‌شود. علاوه براین، نگاهی به ضرایب رگرسیون نشان می‌دهد که ابعاد توافق پذیری (β=-/۲۷)، می‌تواند به طور منفی و معناداری و اشتیاق به تجارب تازه (β=/۳۷)، می‌تواند به طور مثبت و معنی‌داری سبک یادگیری واگرا افراد را پیش‌بینی کند.

همچنین بر اساس نتایج حاصله، مقدار آماره آزمون برای بررسی هر یک از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی با سبک یادگیری جذب‌کننده دانشجویان برابر با ۰/۹۰ است که در سطح (Pvalue =۰/۷) معنی‌دار نیست. بر اساس نتایج حاصله، مقداره آماره آزمون برای بررسی هر یک از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی با سبک یادگیری انطباق یابنده دانشجویان برابر با ۱/۱ است که در سطح (Pvalue =۰/۱) معنی‌دار نیست.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-11-13]

جدول ۲-نتایج تحلیل مانوای رابطه ی بین هر یک از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و کل ابعاد سبک یادگیری

مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی	لامبدای ویلکز	F	درجه آزادی	سطح معنی‌داری	میزان اشتراک	توان آماری
روان نژندی	۰/۳۲	۳۹/٤٦	٥	۰/۱	۰/۰۳	۰/۷٦
برون‌گرایی	۰/۲٤	۹۱/۸٤	٥	۰/۰۰۰	۰/٥٥	۰/۹۹
اشتیاق به تجارب تازه	۰/۳۱	۲٦/.٥۸	٥	۰/۰۰۱	۰/۲٤	۰/۹۱
توافق پذیری	۰/۳۷	٥۳/۸۷	٥	/۰۳	۰/۳۷	۰/۸٤
وظیفه‌شناسی	۰/۲۹	۳۲/٥۹	٥	۰/۸	۰/۰۹	۰/۲۷

جدول ۳- نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه رابطه هر یک از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک همگرا

متغیرهای پیش بین	متغیر ملاک	F	PValue	R	R^2	β	T	PValue
روان رنجوری						-۰/۱۷	-۱/۷٤	۰/۰۹
برون‌گرایی-	همگرا	۲۹/۰	۰/۰۰۰	۰/٥٦	۰/۲٦	-۰/٤۸	-٤/٥۸	۰/۰۰۰
اشتیاق به تجارب تازه						۰/۲۹	۲/۲۷	۰/۰۱
توافق پذیری						۰/٥٤	٤/۷۰	۰/۰۷
وظیفه‌شناسی						-۰/۰۹	-۱/۱۸٦	۰/۲٤

جدول ۴: نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه رابطه هر یک از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک واگرا

متغیرهای پیش بین	متغیر ملاک	F	PValue	R	R^2	β	T	PValue
روان نژندی						۰/۱٤	۲/۲۷	/۲۰
برون‌گرایی-	واگرا	۱۹/٥٦	۰/۰۰۰	۰/٤۸	۰/۲٤	۰/۰۹	۱/۱۸٦	۰/۲٤
اشتیاق به تجارب تازه						۰/۳۷	٤/٤٦	۰/۰۰۱
توافق پذیری						-۰/۲۷	-۲/۲٦	۰/۰۲
وظیفه‌شناسی						-۰/۰۹	-۱/۰۸	۰/۲۸

بحث و نتیجه گیری:

بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و کل ابعاد سبک یادگیری که در جدول ۱ بیان شده است، بیانگر رابطه مثبت و معنی‌دار بین برون‌گرایی، اشتیاق به تجارب تازه و توافق با ابعاد سبک یادگیری دانشجویان هست که این امر با پژوهش‌های از جمله Zhang (۳)، Messick (٤)،Burton و Nelson (۱٤)، Leontidis و Halatsis (۱۳)، Chamorro و Furnham (۹)، Komarraju و همکاران (۲۱) هم‌سویی دارد.

نتایج حاضر نشان می‌دهد که وجود مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی (برون‌گرایی، اشتیاق به تجارب تازه، توافق پذیری) در دانشگاه می‌تواند بر بکارگیری سبک‌های یادگیری متناسب با ویژگی شخصیتی مؤثر باشد. بنابراین برای بهبود وضعیت یادگیری دانشجویان باید به سبک‌های یادگیری و ویژگی‌های شخصیتی آنان توجه شود که در این راستا چون همه یادگیرندگان به یک شیوه یاد نمی‌گیرند یا رویکردشان به یادگیری مشابه نیست اگر موقعیت یادگیری یادگیرنده با سبک یادگیری او مطابقت داشته باشد، یادگیری به نحو مطلوب‌تری اتفاق خواهد افتاد.

برای بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری همگرا که در جدول ۲ بیان شده است و بیانگر رابطه مثبت و معنی‌دار بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری همگرا است و ۰/۲٦ از واریانس سبک یادگیری همگرا از طریق مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی تبیین می‌شود و ابعاد برون‌گرایی، می‌تواند به طور منفی و اشتیاق به تجارب تازه

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-11-13]

می‌تواند به طور مثبت و معنی‌داری سبک یادگیری همگرای دانشجویان را پیش‌بینی کند. به طوری که می‌توان گفت هر چه برون‌گرایی افراد پایین‌تر باشد، تمایل بیشتری به استفاده از سبک یادگیری همگرا خواهند داشت و هر چه برون‌گرایی آن‌ها افزایش یابد، گرایش آن‌ها به سبک یادگیری همگرا کاهش خواهد یافت. در سبک یادگیری همگرا، شیوه‌های تفکر انتزاعی و آزمایشگری فعال، باهم ترکیب می‌گردند. افرادی دارای این سبک یادگیری، بیش‌ترین توانایی را بر کاربرد عملی اندیشه‌ها و نظریه ها را دارند. این افراد می‌توانند مسائل را حل کنند و بر اساس راه‌حل‌هایی که برای مسائل پیدا می‌کنند، تصمیم‌گیری نمایند . افرادی که دارای سبک یادگیری همگرا هستند، افرادی غیر هیجانی بوده و ترجیح می‌دهند با اشیا کار کنند تا با آدم‌ها، علایق محدودی دارند و کسب تخصص در علوم فیزیکی را ترجیح می‌دهند، در مواقعی که یک پاسخ درست موجود است، عملکرد خوبی دارد، روش تدریس ترجیحی برای فراگیران همگرا فعالیت‌های برنامه‌ریزی‌شده برای یادگیری مهارت‌ها، روش‌های حل مسئله، نشان دادن، دیاگرام‌ها و دست‌نوشته‌های استاد است، ویژگی‌ها دقیقاً در تقابل با ویژگی‌هایی است که برای افراد برون گرا در نظر گرفته می‌شود. به این صورت که افراد برون‌گرا بر خلاف افراد همگرا، دارای صفاتی همچون مردم‌آمیزی، معاشرت، هیجان خواهی، شاد و پر انرژی بودن و قاطع بودن، جرات طلبی و صمیمی بودن، هستند (۵). بنابراین طبیعی به نظر می‌رسد گفت که هر چه برون‌گرایی افراد پایین‌تر باشد، تمایل بیشتری به استفاده از سبک یادگیری همگرا خواهند داشت که نتایج این قسمت از پژوهش با نتایج پژوهش‌های Batteson و همکاران؛ نصری و خورشید؛ Rovaiو Grooms ؛ Duff و همکاران؛ Threeton ؛ Komarraju؛ صادقی و همکاران؛ Coogler (۲۳-۱۶) هم‌خوانی دارد.

برای بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری واگرا که در جدول ۳ بیان شده است، بیانگر رابطه مثبت و معنی‌دار بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری واگرا است و ۰/۲٤ از واریانس سبک یادگیری واگرا از طریق مؤلفه‌های ویژگی شخصیتی تبیین می‌شود و ابعاد توافق پذیری، می‌تواند به طور منفی و معناداری و اشتیاق به تجارب تازه می‌تواند به طور مثبت و معنی‌داری سبک یادگیری واگرا افراد را پیش‌بینی کند. به طوری که می‌توان گفت هر چه موافق بودن فرد پایین تر باشد، میزان استفاده او از سبک یادگیری واگرا بیشتر خواهد بود سبک یادگیری واگرا، شیوه‌های تجربی عینی و مشاهده تأملی را در هم می‌آمیزد. افرادی که دارای این سبک یادگیری هستند، در دیدن موقعیت‌های عینی از دیدگاه‌های مختلف، بیش‌ترین توانایی را دارند. رویکرد آن‌ها در موقعیت‌های مختلف، بیشتر مشاهده کردن است تا عمل کردن، این‌گونه افراد علائق فرهنگی زیادی دارند و دوست دارند اطلاعات را جمع آوری افراد با این سبک یادگیری دارای قدرت تخیل و احساس قوی بوده و به دنبال یافتن جواب‌های گوناگون هستند، در موقعیت‌های بارش افکار که با ارائه ایده‌ها و نظریات جدید همراه است بهتر عمل می‌کنند و به کارهای گروهی و تعامل با مردم علاقمند هستند. روش تدریس ترجیحی برای این گروه از فراگیران، بحث گروهی، بارش افکار و مطالعه موردی است. برخی از ویژگی‌های شخصیتی این افراد عبارت است از: شخصیت غیرمتعارف، غیررسمی و کامروا، قدرت تأثیرگذاری بر دیگران، قدرت ابراز وجود و خودکفایی، علاقه کم به روابط اجتماعی و حساسیت زیاد نسبت به مسائل اجتماعی و ... در مقابل صفت شخصیتی موافق بودن با ویژگی‌هایی مانند اعتماد، همکاری، هم حسی و توافق با دیگران مشخص می‌شود. افرادی که در این عامل نمره بالایی می‌گیرند، به دیگران اعتماد داشته و حس همکاری آن‌ها زیاد است. می‌توان چنین نتیجه گرفت که افراد واگرا و توافق‌پذیر ویژگی‌های متفاوتی دارند به طوری که حتی برخی ویژگی‌های آن‌ها در تضاد باهم قرار می‌گیرند و رابطه منفی بین این دو متغیر مورد تأیید است که نتایج این قسمت از پژوهش با نتایج پژوهش‌های Batteson و همکاران؛ نصری و خورشید؛ Rovaiو Grooms ؛ Duff و همکاران؛ Threeton ؛ Komarraju؛ صادقی و همکاران؛ Coogler ۲۳-۱۶) هم‌خوانی دارد.

از طرفی گشودگی نسبت به تجربه نیز با خردمندی، گشودگی در برابر افکار جدید، بازخوردهای تربیتی و خلاقیت و زیبایی‌شناسی مرتبط است. فرد دارای این ویژگی نسبت به جهان درون و بیرون کنجکاو است. زندگی وی از تجربه سرشار است و تمایل به پذیرش عقاید جدید و ارزش‌های غیرمتعارف دارد. افراد با گشودگی بالا نسبت به تجربه دوست دارند عقاید

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-11-13]

تازه و ارزش‌های بدیعی را در سر بپرورانند و زندگی آن‌ها از تجربه غنی تر است. هم چنین افراد با فکر بسته و گشودگی اندک با چیزهای آشنا احساس راحتی بیشتری می‌کنند و شوق کمتری برای تجربه موضوعات تازه دارند. که این امر با افراد دارای سبک یادگیری واگرا با ویژگی‌های از قبیل توافق زیادی دارد.

بر اساس نتایج حاصله، مقدار آماره آزمون برای بررسی هر یک از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی با سبک یادگیری جذب‌کننده دانشجویان برابر با ۰/۹۰ است که در سطح (Pvalue=۰/۷) معنی‌دار نیست.

بر اساس نتایج حاصله، مقدار آماره آزمون برای بررسی هر یک از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی با سبک یادگیری انطباق یابنده دانشجویان برابر با ۱/۱ است که در سطح (Pvalue=۰/۱) معنی‌دار نیست.

نتایج کلی تحقیق نشان می‌دهد که بین مؤلفه‌های برونگرایی، اشتیاق به تجارب تازه و توافق با سبک یادگیری دانشجویان رابطه معنادار وجود دارد. اما در دو مؤلفه روان و وظیفه‌شناسی رابطه معناداری وجود ندارد. علاوه بر این بعد برونگرایی با سبک یادگیری همگرا رابطه منفی و معنی‌دار و بعد اشتیاق به تجارب تازه رابطه مثبت و معنی‌دار با سبک یادگیری همگرا و واگرا و بعد توافق پذیری رابطه منفی و معناداری با سبک یادگیری واگرا دارد.

پیشنهادها

با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد که در فرآیند تدریس – یادگیری با ایجاد فرصت‌های متنوع یادگیری به پرورش سبک یادگیری همراه با خلاقیت دانشجویان توجه شود و در فرآیند تدریس – یادگیری به تفاوت‌های فردی و ویژگی‌های شخصیتی آنان توجه بیشتری شود و تلاش شود که سبک تدریس و یادگیری تناسب بیشتری با تفاوت‌های فردی دانشجویان داشته باشد.

در این تحقیق تنها از روش کمی استفاده شده است برای رفع این محدودیت استفاده از روش کمی و کیفی (مصاحبه) پیشنهاد می‌گردد.

نمونه‌گیری به صورت تصادفی بوده است و با مراجعه به خوابگاه‌های اسکان دانشجویی توزیع پرسشنامه صورت گرفته است.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-11-13]

References

1. Kolb AY, Kolb DA. The Learning Way: Meta-Cognitive Aspects of Experiential Learning. Simulation and Gaming 2009; 40(3):297–327.
2. Olver JM. Mooradin TA. Personality Traits and Personal Values: A Conceptual and Empirical Investrigation. Personality and Individual Differences 2003; 9:188-203.
3. Zhang LF. Thinking Styles and Personality Types Revisited. Personality and Individual Differences 2001; 31(6):112-21.
4. Messick S. The Nature of Cognitive Styles: Problems and Promise in Educational Practice. Educational Psychologist 1996; 19:59–74.
5. Mccrae RR, Costa PT. Acontemplated Revision of NEO Five Factor Inventory. Journal of Personality and Individual Differences 2004; 36:587-96.
6. Rauch A, Frese M. Let's Put the Person Back Into Entrepreneurship Research: A Meta-Analysis on the Relationship between Business Owners' Personality Traits, Business Creation, and Success. European Journal of Work and Organizational Psychology 2007; 16(4):353-85.
7. Engle Diedre E, Joe J Mah, Sadri G. An Empirical Comparison of Entrepreneurs and Employees: Implications for Innovation. Creativity Research Journal 1997; 10(1): 45-49.
8. Zhao H, Scott E S. The Big Five Personality Dimensions and Entrepreneurial Status: A Meta-Analytical Review. Journal of Applied Psychology 2006; 91(2):259.
9. Chamorro-Premuzic T, Furnham A. Personality, Intelligence and Approaches To Learning as Predictors of Academic Performance. Personality and Individual Differences 2008; 44:1596–603.
10. Shokri O, Kadivar P, Farzad V, Sangari A. A Role of Personality Traits and Learning Approaches on Academic Achievement of University Students. Psychological Research 2007; 9:65–84. [In Persian]
11. Barrick Murray R, Michael K M. The Big Five Personality Dimensions and Job Performance: A Meta-analysis. Personnel Psychology 1991; 44(1):1-26.
12. Zhang L. Does The Big Five Predict Learning Approaches? Personality and Individual Differences 2003; 34:1431-46.
13. Leontidis M, Halatsis C. Integrating Learning Styles and Personality Traits into an Affective Model to Support Learner's Learning. In Advances in Web Based Learning– Lecture Notes in Computer Science. ICWL 2009; 5686:225-34.
14. Burton LJ, Nelson LJ. The Relationship between Personalities, Approaches To Learning and Academic Success in First Year. Higher Education Research and Development Society 2009; 6(1):65-81.
15. Moldasheva G, Mahmood M. Personality, Learning Strategies, and Academic Performance: Evidence from post-Soviet Kazakhstan. Education and Training 2014; 56(4):343-59.
16. Batteson TJ, Tormey R, Ritchie TD. Approaches to Learning, Metacognition and Personality; An Exploratory and Confirmatory Factor Analysis. Procedia-Social and Behavioral Sciences 2014; 116:2561-7.
17. Nasri S, Khorshid A. Multiple Association Study of Personality and Learning Styles of Students. Journal of School Psychology 2012; 1(123/4):2-20.
18. Rovai AP, Grooms LD. The Relationship of Personality-Based Learning Style Preferences and Learning among Online Graduate Students. Journal of Computing in Higher Education 2004; 16(1):30-47.
19. Duff A, Boyle E, Dunleavy JF. The Relationship between Personality Approach to Learning and Academic Performance. Personality and Individual Differences 2004; 36:1907-20.
20. Threeton Mark D. "The Relationship between Personality Type and Learning Style: A Study of Automotive Technology Students. [Phd Thesis]. Pennsylvania, the Pennsylvania State University; 2008.
21. Komarraju M, Karau SJ, Schmeck RR, Avdic A. The Big Five Personality Traits, Learning Styles, and Academic Achievement. Personality and Individual Differences 2011; 51(4):472-7.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-11-13]

22. Sadeghi N, Kasim Z M, Tan B H, Abdullah F S. Learning Styles, Personalitytypes and Reading Comprehension Performance. English Language Teaching 2012; 5(4):116.

23. Coogler Keith L. Effects of Personality and Learning Style on College Level Reading. USA: Texas A & M University-Commerce; 2013.

24. Fowler P. Learning Styles of Radiographers. Radiography 2002; 8(1): 3-11.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-11-13]

The Role of Student's Personality Traits on Students Learning Style in University of Medical Sciences

Kulsoom Nami[1], Hassan Ghalavandi[2], AliReza Hosseinpoor[3]

PhD Student, Educational Administration [1], Associate Professor, Department of Education [2], Assistant Professor, Department of Education [3], Urmia University, Urmia, Iran.

(Received 6 Jan, 2014 Accepted 25 Apr, 2014)

Original Article

Abstract

Introduction: Learning style is performance indicators for each individual in the process of receiving information for learning. Personality traits are the factors affecting learning styles and Knowledge of personality is helpful to effectively tackle the problems of life. The purpose of this study was to investigate the relationship between personality traits and and kolb learning style that among Bandar Abbas University of Medical Sciences was conducted.

Methods: Research method was correlation, and statistical population included and 300 students participated in this study Participants were asked to complete the five factor personality questionnaire (NEO-FFI) and kolb leaning style questionnaireThe reliability and validity of the scales were reported optimal. In order to test study hypothesis multiple regression analysis and MANOVA were used.

Results: The results showed that there were significant relationships among the components of personality traits (extraversion, agreeableness desire for new experiences) and their lerning style. But there was no significant relationship between neuroticism and duti fulness. In addition, there is the significant negative correlation between extraversion and converging learning style (Pvalue=0.00, β=-0.48) and the desire for new experiences has a significant positive relationship with converging learning style (Pvalue =0.01, β=-0.29). There is the significant negative correlation between agreement and divergent learning style (Pvalue =0.02, β=-0.27) and the desire for new experiences has a significant positive relationship with converging learning style (Pvalue =0.001, β=-0.37).

Conclusion: The results showed that there were significant relationships among the components of personality traits and their lerning style. But there was no significant relationship between neuroticism and duti fulness. In addition, there is the significant negative correlation between extraversion and converging learning style. And the desire for new experiences has a significant positive relationship with converging learning style. There is the significant negative correlation between agreement and divergent learning style. And the desire for new experiences has a significant positive relationship with converging learning style.

Correspondence:
K. Nami
Urmia University.
Urmia, Iran.
Email:
Knami88@gmail.com

Key words: Neuroticism, Extroversion, Openness to Experience, Agreeableness, Conscientiousness, Kolb Learning Style.

Citation: Nami K, Ghalavandi H, Hosseinpoor A. The Role of Student's Personality Traits on Students Learning Style in University of Medical Sciences. Journal of Development Strategies in Medical Education 2014; 1(2): 59-68.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-11-13]